

AK PARTİ'NİN 12 HAZİRAN 2011 GENEL SEÇİMLERİNDEKİ ZAFERİ

فوز حزب العدالة والتنمية التركي في الانتخابات العامة للمرة الثالثة
١٢ حزيران ٢٠١١

VICTORY OF JUSTICE AND DEVELOPMENT PARTY IN
12 JUNE 2011 TURKEY'S GENERAL ELECTIONS

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER FOR MIDDLE EASTERN STRATEGIC STUDIES
مركز الشرق الأوسط للدراسات الاستراتيجية

AK PARTİ'NİN 12 HAZİRAN 2011 GENEL SEÇİMLERİNDEKİ ZAFERİ

**فوز حزب العدالة والتنمية التركي في الانتخابات العامة للمرة الثالثة
١٢ حزيران ٢٠١١**

VICTORY OF JUSTICE AND DEVELOPMENT PARTY IN 12 JUNE 2011 TURKEY'S GENERAL ELECTIONS

Rapor No: 64

Ağustos 2011

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2011

Bu raporun içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

STRATEJİK BİLGİ YÖNETİMİ, ÖZGÜR DÜŞÜNCE ÜRETİMİ

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye’de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuştur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yoğunlaştırmıştır.

Ortadoğu’ya Bakış

Ortadoğu’nun iç içe geçmiş birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barışçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barışın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu’daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaşmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir. Sözkonusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkılarını sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaştırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaştırıcı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaattir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM’ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algılamasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözüm önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araştırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaştırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaştırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

İçindekiler

Takdim.....	17
Özet.....	18
Önsöz.....	19
AK Parti – CHP Arasında Vaatler Savaşı	19
Beyaz Saray Erdoğan'ın 367 Sandalye Kazanmasını Beklemiyor.....	20
Seçim Sandıkları.....	20
Parlamentoda Seçime Katılan Siyasi Partiler	21
Yeni Dönem İçin Yol Haritası	21
Türk Parlamentosunun Yaşta En Küçük Üyesi.....	22
Ak Parti Gurbetçi Türklerin Oylarını Silip Süpürdü.....	23
Seçim Sonuçlarından Detaylar	23
Yeni Dönem Parlamenterlerin Bilimsel Nitelikleri.....	23
AK Parti'nin Başarısının Nedenleri	24
Seçim Sonrası Zorluklar	25
Kaynaklar	25

TAKDİM

İraklı araştırmacı Abdulilah Tütüncü'nün geçen Haziran ayında yapılan genel seçimler hakkında hazırlamış olduğu araştırmanın ikinci bölümünü değerli okurlarımıza sunmaktan kıvanç duymaktayız. Tütüncü bu araştırmasıyla seçim sonuçlarını analiz etmekte ve AK Parti'nin bu seçimlerden ezici bir zaferle çıkmasının, ölkede yeni bir anayasanın çıkarılması ve askıda kalan siyasi sorunların özölmesi konuları başta olmak üzere, siyasi, ekonomik ve sosyal meselelerdeki gelişmeleri incelemektedir.

Yazar bu araştırmasının, ORSAM'da yayınlanan birinci bölümünde AK Parti tecrübesini ele almış, AK Parti başkanın kişiliğine değinmiş ve genel seçimlerinin sonuçlarını gösterebilen işaretlere bildirmiştir. Araştırmanın bu ikinci bölümünün de okurlar ve Türkiye konularını inceleyen araştırmacılar için yararlı bir çalışma olacağını ümit eder, araştırmacıya katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Hasan Kanbolat
ORSAM Başkanı

Hazırlayan: Abdullah TÜTÜNCÜ

Çeviren: Habib Hürmüzlü

AK PARTİ'NİN 12 HAZİRAN 2011 GENEL SEÇİMLERİNDEKİ ZAFERİ

Özet

Yazar bu araştırmasında Türkiye'de 12 Haziran 2011 tarihinde yapılmış olan parlamento seçimlerinin Türk milletinin tarihinde en önemli seçim olduğunu ileri sürmektedir. Yazar bazı yabancı kesimlerin AK Parti'nin kazanmasına engel olmak üzere faaliyet gösterdiklerine değinerek, bu çabaların bazı örneklerini de vermektedir. Yazar AK Parti'nin seçimden önceki vaatlerini dile getirerek, bunların en önemlisinin vatandaş hesabına devletin yararına değil vatandaşa hizmet etmeye ve vatandaşın haklarını esas alacak bir anayasanın çıkarılması olduğunu vurgulamaktadır. Yazar bu partinin seçim vaatlerinden olan başta Kürt konusu olmak üzere siyasi problemleri çözülmesi, işsizlik oranının %25'in altına çekilmesi, ekonomi hacmini 73 milyar dolardan iki trilyon dolara yükselterek Türkiye'nin dünyadaki en güçlü on ekonomiden biri seviyesine gelmesi ve kişi başı gelir ortalamasının 25 bin dolara yükselmesi gibi konuları sıralamaktadır.

Yazar, başta Anam Muhalefet partisi olan CHP olmak üzere, diğer partilerin seçim vaatlerine, ABD'nin AK Parti'nin tek başına anayasayı değiştirebilecek sayıda parlamentoda sandalye kazanmayacak ancak seçimin galibi olacak şeklindeki beklentisine de değinmiştir. Yazar seçime katılan siyasi partiler hakkında malumat sergilemiş ve her partinin elde etmiş olduğu sonucu bildirmiştir. Yazar ayrıca Başbakan Erdoğan'ın seçim sonuçlarının açıklanmasından hemen sonra ilan etmiş olduğu yeni dönemin yol haritasına değinmiş ve Erdoğan'ın partisinin planlamış olduğu görevleri ifa edebilecek yeni bir hükümetin kuracağını da belirtmiştir. Yazar bu araştırmasında seçim hakkında bazı detaylara da yer vermiş ve parlamentonun yeni üyelerinin akademik seviyelerini de sergilemiştir.

Yazar araştırmanın sonunda AK Parti'nin iktidarda başarısının nedenlerine işaret etmiş ve yeni hükümeti bekleyen zorlukları sıralayarak, Türkiye'nin yeni dönemde oynayacağı bölgesel rolün genişleyeceğini, Ankara'nın bölge halkının menfaatlerinin yanında olacağını ve bölgedeki ülkelerin demokratik ve çoğulcu rejimler kurma çabalarını destekleyeceğini kaydetmiştir. Yazar konusunu, seçimlerden önce Türk seçmenine vermiş olduğu vaatleri yerine getirmekle yükümlü olan Erdoğan hükümetinin önündeki en önemli konunun ekonomi konusu olduğunu vurgulayarak sona erdirmiştir.

ÖNSÖZ

Geçen araştırmamızın (Seçimler ve AK Parti'nin tecrübesi) önsöz bölümünde¹ bu seçimleri, Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında AK Parti kazandığı takdirde, Türkiye'nin yeni tarihinde en önemli seçim olacağını ve Türkiye'de beklenmeyen bir durum olmazsa Türk siyasi sahadaki verilere göre AK Parti'nin seçimleri mutlaka kazanacağını vurgulamıştık.

Türkiye konularını yakından izleyen birisi olarak bazı yabancı mihrakların AK Parti'nin seçimleri kazanmaması için çaba harcadığını müşahade etmiş bulunuyoruz. İngiliz gazetesi "The Economist" seçime sadece sekiz gün kala Türk seçmenlerini açıkça Ana Muhalefet partisine (CHP) oy vermeye davet etmekteydi. Gazete buna gerekçe olarak Türkiye'de demokrasinin galip gelmesi için 2002 yılından beri iktidarı elinde tutan AK Parti lehine oy verilmemesini gerekçe göstermekte idi.

Erdoğan seçim propagandası gezilerinden birinde "The Economist" gazetesine seslenerek: "Ey gazete, siz bu ülkedeki siyasi konuları bilmiyorsunuz! Kim demiş ki CHP. Türkiye'de demokrasinin güvencesidir! Sizde birazcık bilgi olsa idi, bilirdiniz ki demokrasi ile CHP birbirinden uzaktır ve bir arada bulunamazlar".

Erdoğan, "Türkiye seçimleri hakkında bir makale yazmak, belirli bir parti lehine propaganda yapmaktan farklı bir şeydir, bu gazete AK Parti lehine oy verilmesi için uğraşsaydı, biz bunu hiç tereddüt etmeden reddederdik" şeklinde ifadede bulunmuştur.

Konsensus müessesesinin yapmış olduğu ve 1.6.2011 tarihinde Haber Türk gazetesinde yayınlandığı anketten Türkiye'de iktidarda olan AK Parti % 48.6 destek alarak üçüncü kez seçimlerin galibi olma konumunda olduğu anlaşılmaktadır.

AK Parti sosyal yönden serbest ekonomi politikasını benimseyen muhafazakar bir partidir. AK Parti'nin gücü büyük ölçüde ekonomiyi yeni ufuklara itmekle birlikte iktidarda olduğu 9 yıl boyunca siyasi istikrarı sağlamış ve büyüme hızını devam ettirmiştir.

Parti 2002 yılında iktidarı devralmış ve daha önce Türkiye'nin büyümesini engelleyen birçok siyasi ve mali krizi atlatmayı başarmıştır.

AK Parti ile CHP arasında vaatler savaşı

Türkiye başbakanı (Adalet ve Kalkınma Partisi başkanı) Recep Tayyip Erdoğan, gerçekleştirmiş olduğu seçim gezilerinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun yüzüncü yıl dönümü münasebetiyle partisinin seçim programını açıklamış ve gerçekleşmesi zor olduğu için hem eleştiri hem beğeni alan yeni, değişik ve tuhaf vaatlerde bulunmuştur. Bu vaatlerin önemlileri şunlardır:

1 – Çılgın Proje: Bu projeye göre İstanbul şehri, biri Asya kıtasında diğeri ise Avrupa kıtasında olan iki şehre bölünecek, Merkez bankasının İstanbul'a nakledilmesiyle de şehir uluslar arası bir ticaret merkezi haline gelecektir. Muhalefet bu projeye karşı çıkmış ve projenin hedefi Osmanlı İmparatorluğu günlerine dönmek ve İstanbul'u devletin yeni başkenti yapılacağı şeklinde itirazlarda bulunmuştur.

2 - Yeni Anayasa: Erdoğan, kısa, anlaşılabilir ve devlet lehine değil vatandaşın haklarını korumaya yönelik ve vatandaşa hizmet eden bir anayasa vadinde bulunmuştur.

3 – Siyasi sorunların çözülmesi: Erdoğan seçim çalışmalarında halkına, Türkiye'nin siyasi sorunlarını 2023 yılından önce çözüleceği vaadinde bulunmuştur. Bu sorunların

¹ Bu araştırmanın birinci bölümü Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) web sitesinde yayınlanmıştır.

Başında Kürt ve Alevi meseleleri, işsizlik oranının % 5'in altına çekilmesi ve ekonomi hacminin 75 milyar dolardan iki trilyon dolara çıkararak, kişi başı gelirin ortalama 25 bin dolar olarak, Türkiye'nin dünyadaki en güçlü on devletin ekonomisi seviyesine çıkarılması meseleleridir.

Siyasi partiler 12 Haziran 2011 seçimlerinde seçmenlerin oylarını kazanmak amacıyla vatandaşlara birçok vaatte bulundular. Partiler buna ilaveten dış politika alanında da vaatlerde bulunmuşlardır. AK Parti seçim kampanyasında bölgesel rol almaya devam edileceğini, bölge sorunlarını çözebilmek üzere arabuluculuk rolünü sürdüreceğini, AB'nin tam üyeliğini kazanmak için yeni stratejiler üreteceğini, siyasi ve yargısal reformlara devam edileceğini, ABD ile ortaklık örneğine önem verileceğini, iki ülkeye yararlı olabilecek ekonomik ve sosyal ilişkilerin geliştirilmesi için çaba harcanacağını, Kıbrıs'ta adil bir çözüme ulaşılabilmesi üzere Kıbrıs sorununu çözmeye yönelik çabaların devam ettirileceğini ve tüm Ortadoğu ülkeleriyle dış ilişkilerin geliştirileceğini vurgulamıştır.

Bazı araştırmacılara göre AK Parti'nin dış politikayla ilgili hazırlamış olduğu programda ilişkiler alanında İsrail – Filistin anlaşmazlıklarına, İsrail'le olan sarsıntılı ilişkilere, İran'ın nükleer programı krizine değinilmemiş olması, bunun karşılığında Balkan ülkeleri, Kafkasya, Asya, Afrika ve Latin Amerika ile ilişkilerin geliştirileceğine değinilmesi ilginç görülmüştür.

Cumhuriyet Halk Partisi

Muhalefet partileri iktidar partisinin seçim programını eliptiri yağmuruna tutmuştur. CHP'nin başkanı Erdoğan'ın vaatleri AK Parti'nin Türkiye'yi Osmanlı dönemine geri döndürmek özentisini ve yandaş iş adamlarına menfaat sağlamak amaçlı olduğunu, bunun karşısında vatandaşın refahı için hiçbir şey yapılmadığını dile getirmiştir.

CHP başkanı Kemal Kılıçdaroğlu seçim propagandası sırasında halka verdiği vaatlerde Türk çiftçisi için yakıt fiyatları ucuzlayacağını, şimdiki yakıt fiyatı olan 3.6 Lira yerine yakıt çiftçilere 1.5 Liraya satılacağını, her fakir aileye 600 Lira aylık maaş bağlanacağını, yoksul ailelerin çocuklarına aylık besleme yardımı yapılacağını ve üniversiteli öğrencilere karşılıksız yemek öğünleri sunulacağını dile getirmiştir.

Bu bağlamda CHP tarafından hazırlanan dış ilişkiler programı çerçevesinde Türk seçmenine verilen siyasi vaatlerde güven, adalet ve bölgede ve dünyada barışın sağlanmasına dayalı bir dünyanın kurulması için çalışılmasının, eşitlik prensibine önem verilmesinin, dünyadaki sosyalist partilerle işbirliği yaparak insan hak ve özgürlüklerini ön plana çıkarmak yolunda çaba harcanmasının, AB'ye tam üyelik statüsüne önem verilmesinin, tüm alanlarda ABD ile ortak menfaatlerin geliştirilmesinin gerekliliğine değinmiştir. Kılıçdaroğlu ayrıca partisinin prensiplerini sıralarken Kıbrıs konusu hususunda "limanların açılması talebi", bölgede İsrail ve Filistin olarak iki devletin varlığı ve Ortadoğu bölgesinde aktif ve etkili bir politikanın izlenmesi ve nükleer programı dosyası konusunda etkili bir rol oynanması gerekliliğini de vurgulamıştır.

Beyaz Saray Erdoğan'ın 367 Sandalye Kazanmasını Beklemiyor

Adının açıklanmasını istemeyen Beyaz Saray'ın önemli sorumlularından biri 28.5.2011 tarihinde Cumhuriyet gazetesine vermiş olduğu bir demeçte AK Parti'nin 12 Haziran seçimlerinde çizmiş olduğu 367 sandalye kazanma hedefine yetişemeyeceğini, ancak üçüncü kez olarak oyların %38'ini alarak seçimlerin galibi çıkacağını beklediklerini kaydetmiştir. ABD'li sorumlu bunu AK Parti'nin halk arasında artık mazlum portresini çizmediğine bağlamış, CHP'nin de % 25 – 30 oranında oy elde edeceğinin beklendiğini vurgulamıştır. Bahsi geçen sorumlu seçim günü yaklaştıkça bu oranın artabileceğini, Kılıçdaroğlu'nun partinin başı-

na geçmesiyle partinin görüşünün değiştiğini, ilerideki birkaç ayda büyük başarı kaydedebileceğini ve Washington'u son günlerde ziyaret eden partinin bir heyetinin ABD kuruluşlarının üst düzey sorumluları tarafından büyük ilgi gördüğünü de sözlerine eklemiştir. ABD'li sorumlu MHP'nin de % 10 barajını geçmekte zorlanmayacağını da dile getirmişti.

Seçim Sandıkları

12 Haziran 2011 sabahı Türkiye'nin tüm şehir, belde ve köylerindeki (50.089.930) seçmen seçim sandıklarına giderek büyük bir rekabet arz eden genel seçimler çerçevesinde oylarını kullanmışlardır. Tüm araştırma ve anket yapan müesseseler AK Parti'nin üçüncü kez seçimin galibi olacağını ve tek partili bir iktidar kuracağını tahmin etmişlerdir.

Yüksek Seçim Kurulu, Türkiye dışındaki Türk vatandaşı seçmenlerin sayısı (2.568.977), sandık gözetmenlerinin sayısı (1.394.449), sandık sayısı ise (199.207), aday sayısı (7492), bağımsız adayların sayısı (203) olduğunu ve seçime 15 siyasi partinin katılacağını bildirmiştir.

Sandıklar 12 Haziran Pazar akşamı kaldırılmış ve birkaç saat sonrası sonuçlar ilan edilmiş ve AK Parti'nin %49.91 oranında oy aldığı bildirilmiştir. Bu ilk sonuçlara göre AK Parti parlamentoya 326 milletvekili göndereceği, ancak anayasayı tek başına değiştirmek için gereken 367 milletvekili çıkaramamış olması ortaya çıkmıştır.

Türkiye başbakanı Recep Tayyip Erdoğan sonuçların ilan edilmesinden hemen sonra yapmış olduğu konuşmada, bu sonuçlarla Türkiye'nin kazandığını ve Türkiye'yi tebrik ettiğini dile getirerek partisinin seçimlerde

çoğunluğu elde etmesi Türkiye'nin tüm kesimleri için hayırlı olacağı yorumunu yapmıştır.

Parlamento Seçimlerine Katılan Siyasi Partiler

12 Haziran seçimlerine (15) Türk siyasi parti katılmıştır. BDP ise % 10 olan seçim barajına takılmamak için, üyelerinden seçime bağımsız olarak katılmalarını istemiştir.

Seçime katılan partiler şunlardır:

- 1 – Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)
- 2 – Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)
- 3 – Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)
- 4 – saadet Partisi (SP)
- 5 – Halkın Sesi Partisi (HASP)
- 6 – Büyük Birlik partisi (BBP)
- 7 – Demokrat Parti (DP)
- 8 – Millet ve Eşitlik Partisi (MEP)
- 9 – Demokratik Sol Parti (DSP)
- 10 – Doğru Yol Partisi (DYP)
- 11 – Türkiye Komünist Partisi (TKP)
- 12 – Millet Partisi (MP)
- 13 – Milliyetçi ve Muhafazakar Parti (MMP)
- 14 – Emek Partisi (EMEP)
- 15 – Liberal Demokrat Parti (LDP)
- 16 – Bağımsızlar (Çoğu BDP üyesi)

AK Parti, CHP, MHP hariç bu partilerin hiçbirisi % 10 barajını aşamadılar. BDP ise bağımsız adayların kazanmasıyla parlamentoda partileri adına grup kurabilecekler. Bu sonuçlara göre kazanan partiler şunlar olmuştur:

- 1 – Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)
- 2 – Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)
- 3 – Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)
- 4 – Bağımsızlar.

2011 yılı parlamento seçimlerinde kazanan partiler

Siyasi Parti	Aldığı oy sayısı	% Oranı	Milletvekili Sayısı
AK Parti	21,399,947	49.91	326
CHP	11,109,336	25.91	135
MHP	5,573,691	13	53
Bağımsızlar BDP	2,849,566	6.65	36

Önceki Dönemlerde Seçim Sonuçları Oranı Ve 2011 Seçimi İlk Sonuçlarının Karşılaştırılması

Siyasi Parti	2002 Seçimleri %	2007 Seçimleri %	2011 Seçimleri %
AK Parti	34.43	46.58	49.91
CHP	19.41	20.88	25.91
MHP	8.35	14.27	13
BDP	6.14	5.42	6.65
Önce ve şimdi	Bağımsızlar kanalıyla	Bağımsızlar kanalıyla	

Kalan partiler % 10 barajını aşamadılar.

Yeni Dönem İçin Yol Haritası

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan 14 Haziran akşamı (Seçimlerden iki gün sonra) bakanlar kurulu toplantısının akabinde 60. hükümetin istifasını Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e sundu. Seçimlerin ilk sonuçları çıkıp AK Parti'nin % 50 gibi bir oranla kazandığından sonra gözler başbakan Erdoğan'a yönelmiştir.

Gelen bilgilere göre Erdoğan hiç vakit kaybetmeden 61. Yeni hükümeti kurmak için çalışmalarına başlamıştır. Yeni hükümetin, siyasi

partiler ve sivil toplum örgütleriyle istişarelerde bulunarak anayasayı değiştirmek ve yeni bir anayasa taslağı çalışmalarına odaklanacağı bildirilmiştir. Gelen bilgiler Erdoğan anayasa konusunda diğer taraflarla mutabık kalamadığı takdirde referanduma başvuracağı yönündedir. Erdoğan'ın, yurt içi ve yurt dışında ziyaretlerde bulunacağı da gelen bilgiler içindedir. Yurt dışı ziyaretleri Kıbrıs, Azerbaycan, ABD ve Çin'i kapsayacağı bildirilmektedir.

Siyasi yorumcular Türk seçmenin AK Parti'ye üst üste ve üçüncü kez tek başına

hükümet kurma yetkisini vermiş, ancak yeni anayasa çıkarılması konusunda diğer siyasi partilerle istişarelerde bulunmasını ön gördüğünü vurgulamaktadırlar. Gözlemciler; Erdoğan'ın anayasanın hazırlanmasında diğer siyasi partilerle müşterek bir zemin hazırlamak ve bu partilerle diyalog içinde olup olmayacağı sorusunu dile getirmektedirler. Önümüzdeki aylarda bu sorunun cevabı Türk siyasetinin geleceğini çizecektir. Zira siyasi gözlemciler AK Parti'nin önümüzdeki en az 14 yıl iktidara devam edeceği yönünde görüş bildirmektedirler.

Türk Parlamentosunun Yaşta En Küçük Üyesi

27 yaş gibi erken bir yaşta AK Parti'den milletvekili olmasına engel olmamıştır. Milletvekili Bilal Macit yeni parlamentonun yaşta en küçük üyesi olmuştur. Bilal Macit Türk Sabancı Üniversitesinde Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olup, yüksek lisansını Kamu Yönetimi Sosyal ve Politik Bilimler alanında Londra – King's Colloge'de bitirmiş genç bir politikacıdır. Macit ayrıca Batı ve Avrupa politikaları hakkında dersler görmüş, ABD'de ise Boston üniversitesinde medya politikaları konusunda ders görmüştür. Bu da AK Parti'nin Türk gençliğine politik ve sosyal alanlarda rol verme politikasının bir göstergesi olduğu kanı-sındayız.

Türk parlamentosu bu dönemde yaşları bile kapsayan rekorlar kırmaktadır. 79 yaşında olan CHP'den milletvekili Oktay Ekşi yeni parlamentoda en yaşlı üye unvanını taşımaktadır.

AK Parti Gurbetçi Türklerin Oylarını Silip Süpürdü

25 adet Türk gümrük kapısında oy veren Türkiye dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının oylarının % 61'i AK Parti'ye çıkmıştır.

Türk gurbetçiler, havaalanları ve Türk gümrük kapılarında kurulan seçim merkezlerinde, geçen 10 Mayıs tarihinden beri oylarını vermeye başlamışlardır. Bu oylar seçim gününe

kadar 121.989'u bulmuştur. Oy sayımı bittiğinde gurbetçilerin oylarının dağılımı şu şekilde olduğu açıklanmıştır:

- Adalet ve Kalkınma Partisi : % 61
- Cumhuriyet Halk Partisi : % 26
- Milliyetçi Hareket Partisi : % 8

Alınan verilere göre gurbetçilerin bu seçimde oylamaya katılımı oranı 2007 yılı seçimlerine göre düşük olduğu gözükmemektedir. 2007 yılı seçimlerinde 228.000 gurbetçi oy vermişti, 12 Eylül 2010 anayasa değişikliği referandumunda ise 196.000'i bulmuştu.

Seçim Sonuçlarından Bazı Detaylar

1 – AK Parti, toplamı 81 olan Türk vilayetlerinden 66'sında birinci sırada gelmiştir. Bu vilayetlerin arasında Erdoğan'ın doğum yeri olan Rize de yer almaktadır.

2 – AK Parti'nin adayları sadece Tunceli, Hakkari ve Iğdır'da başarısız olmuşlardır.

3 – AK Parti, CHP'nin geleneksel bir kalası olan İzmir'de birinciliği kazanmayı başaramamışsa da, bu ilde oylarını 6 puan yükseltmeyi başarmıştır.

4 – CHP sadece, aralarında İzmir ve Antalya olan 7 vilayette birinci parti konumunda olabilmıştır. MHP ise sadece Iğdır vilayetinde birinciliği kazanabilmiştir.

5 – BDP seçimlere 61 bağımsız adayla katılmış, bunların sadece 36'sı seçimi kazanmıştır.

6 – Necmettin Erbakan'ın kurmuş olduğu ve 2001'de Recep Tayyip Erdoğan, Abdullah Gül ve Abdullatif Şener'in bu partiden ayrıldığı Saadet Partisi (SP) oyların sadece % 1.24'ünü alabilmiştir.

7 – Türkiye Partisi başkanı Abdullatif Şener, seçime Sivas ilinden bağımsız aday olarak katılmış olmasına rağmen, bu ilin oylarının sadece %5'ini alarak seçimi kazanamamıştır. AK

Parti'nin kurucularından ve Alevi kesimine mensup olan Abdullatif Şener, Erdoğan'ın ilk hükümetinde başbakan yardımcılığını yapmış, ancak sonradan bu görevden ve partiden istifa ederek "Türkiye" partisini kurmuştur.

8 - Bülent Ecevit'in (1974 yılında Türk ordusunun Kıbrıs'ta başlattığı barış hareketi esnasında Türkiye Cumhuriyetinin başbakanı) kurduğu Demokratik Sol Parti (DSP) de seçim barajını aşamadı ve oyların sadece %0.25'ini alabildi.

9 - Türkiye Komünist partisi oyların sadece %0.14'ünü alabildi.

Yeni Dönem Parlamenterlerin Bilimsel Nitelikleri

İstatistiksel bilgilerin verilerine göre yeni Türk Büyük illet Meclisi'nde üniversite mezunlarının oranı %93.7'dir.

Aynı veriler 550 milletvekilinden oluşan yeni dönem için seçilen milletvekilleri hakkında şu bilgileri vermektedir:

- Üniversite mezunu sayısı: 513
- Lise mezunu sayısı: 35
- İlkokul mezunu sayısı: 2
- Avukat sayısı: 98 (%17.8)
- Mühendis sayısı: 59 (%10.7)
- Doktor sayısı: 34
- Gazeteci sayısı: 10
- Eğitim alanında çalışan sayısı: 11

Bu rakamlar meclisteki siyasi partilere göre bölündüğü zaman şu sonuçlar elde edilir:

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti):

- 326 milletvekili arasında üniversite mezunu sayısı: 314 (%97).
- Lise mezunu: 12 (%3).

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP):

- 135 milletvekili arasında üniversite mezunu sayısı: 127 (%95).
- Lise mezunu: 6.
- İlkokul mezunu: 2

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP):

- 53 milletvekili arasında üniversite mezunu sayısı: 47 (%89).
- Lise mezunu: 6.

Bağımsız milletvekilleri:

- 36 milletvekili arasında üniversite mezunu sayısı: 25.
- Lise mezunu: 11.

AK Parti'nin Başarısının Nedenleri

1- Partinin, insan hakları, birey ve toplumun özgürlükleri üzerine inşa edilmiş olan demokrasi, liberalizm ve laiklikle oyum sağlayabilmesi.

2- Anlaşmazlıkları sıfırlama: Bu teorinin sahibi Türk Dışişleri bakanı Ahmet Davutoğlu'dur. Davutoğlu bu teoriyi " Stratejik Derinlik" kitabında açıklamıştır. AK Parti bu teoriyi 2009 yerel seçimlerden sonra uygulamaya başlamıştır.

3- Türk siyasetçiler AK Parti'nin ülkeyi AB üyeliği şartlarıyla uyumlu hale getirmeyi başardığını ve ekonomik ve sosyal kalkınmayı yürütmede başarılı olduğunu kaydetmektedirler.

4- Parti, siyasi düşünce ve uygulama alanında laiklikle geçinebilen ve İslami kurallarla insan hakları ilkeleri arasında bir çelişki bulmayan yeni bir demokrasiden ilham alan bir "Yeni ekol" un geliştirmesini başarmıştır.

5- AK Parti'nin bazı sorumluları Türk Dış politikasının bölgenin değişik sorunlarında aktif rolde bulunmuş olması anlaşmazlıkların "sıfırlanmasına" ve "güvenlikle insan hakları" , " adalet ve herkes için kalkınma" denge sağlanmasına ve ulusal kararın bağımsızlığına yardımcı olmuş ve Türkiye'nin bölgesel ve uluslar arası konumunun güçlenmesine katkıda bulunmuştur.

Seçim Sonrası Zorluklar

Recep Tayyip Erdoğan seçimlerden sonra, seçim sırasında Türk vatandaşlarına vermiş olduğu vaatleri yerine getirme konusunda ne

gibi zorlukların kendisini beklediğinin farkındadır. Bu zorlukların en önemlileri şunlardır:

- 1- Ülke için yeni bir anayasanın hazırlanması.

- 2- Siyasi reformlar sürecinin devam ettirilmesi.

- 3- Yolsuzlukla ve mafyalarla savaşmak.

- 4- Türk ekonomisini uluslar arası platformda onuncu düzeye yükselmek üzere geliştirilmesi.

- 5- Türkiye'nin prestijini ve bölgesel rolünün güçlendirilmesi.

Aslında Türk muhalefet partilerinin çoğu, 1980 ihtilalını gerçekleştiren generallerin uygulamaya koyduğu anayasayı değiştirmek ve ülke için yeni bir anayasa hazırlanması konusunda hemfikirlerdir. Ancak bu ortak görüş değişik partilerin yeni anayasanın şekli hakkında ortak bir zemin yaratamayabilir. Bu da Erdoğan'ın ortaya koyacağı anayasa taslağı üzerinde büyük tartışmalara gebe olmak demektir.

İktidarda olan Adalet ve Kalkınma partisi, değişik siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, anayasal müesseseler, asker ve yargı ile en azından minimum bir uzlaşma zeminini yaratarak anayasa taslağını Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden geçirmek için çaba harcamalıdır. Erdoğan uzlaşma zeminini sağlayamazsa, hazırlayacağı taslağı referandum yoluyla Türk halkına sunma zorunda kalacaktır. Erdoğan yeni anayasayı ve vaat etmiş bulunduğu, başta anayasal müesseselerin yetki alanlarının bir-birinden ayırma ve yargı rejiminin reforma

tabi tutulması olmak üzere, sair siyasi reformları gerçekleştirmek için büyük bir kararlılıkla çaba harcamaktadır.

Görünen o ki Erdoğan önümüzdeki aşamada Türk toplumunun beklediği yeni anayasanın çıkarılmasına odaklanacaktır.

Recep Tayyip Erdoğan seçimlerden zaferle çıkması töreninde yapmış olduğu konuşmada Türkiye'nin bölgesel rolünün bir hayli genişleyeceği konusunda açık ipuçları vermiştir. Erdoğan'ın " Türkiye'nin başarısı Ortadoğu'nun başarısıdır" şeklindeki söylemi Türkiye'nin bölge halklarının istekleri yönünde hareket etmeye devam edeceğinin ve bu halkların demokratik rejimler getirmek yolundaki çabalarını destekleyeceğinin bir işaretidir. Türkiye, stratejik ortaklıklarını demokratik rejimlerle kurmasının bu ortaklıkların geleceği için gerçek garanti olacağının bilincindedir.

Sonuçta Erdoğan hükümeti için en büyük sorun ekonomik sorun olduğu bellidir. Türk seçmeni, Erdoğan'ın vaat ettiği gibi, işsizliği azaltacak ve vatandaşın gelirini 10 bin dolar-
dan 15 bin dolara çıkaracak ekonomik büyümeyi beklemektedir.

KAYNAKLAR:

- Yenişafak gazetesi.
- Milliyet gazetesi.
- Hürriyet gazetesi.
- Türk Yüksek Seçim Kurulu sitesi.
- Türk NTV kanalı
- Haber Türk gazetesi.
- Vatan "Arap Vatandaşı'nın Sesi" gazetesi.

*Bu çalışmayı hazırlayan Abdülillah Tütüncü, Türkiye uzmanı bir Iraklı diplomattır. 1957 Ker-
kük doğumludur ve Fikir Diyalogu Enstitüsü üyesidir.

** Bu araştırmanın birinci bölümü Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) web sitesinde "**ORSAM RAPOR 56: SEÇİMLER VE AK PARTİ'NİN TECRÜBESİ**" başlığıyla 24 Haziran 2011'de yayınlanmıştır.

ORSAM AKADEMİK KADROSU

Hasan Kanbolat
Doç. Dr. Veysel Ayhan
Doç. Dr. Mehmet Şahin
Doç. Dr. Harun Öztürkler
Doç. Dr. Özlem Tür
Habib Hümmüzlü
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen
Dr. Neslihan Kevser Çevik
Dr. Didem Danış
Dr. Jale Nur Ece
Dr. İlyas Kamalov
Dr. Bayram Sinkaya
Dr. Süreyya Yiğit
Av. Aslıhan Erbaş Açıklık
Volkan Çakır
Bilgay Duman
Oğün Duru
Oytun Orhan
Sercan Doğan
Nebahat Tanrıverdi
Selen Tonkuş Kareem
Uğur Çil
Nazlı Ayhan
Leyla Melike Koçgündüz
Göknil Erbaş
Aslı Değirmenci
Jubjana Vila
Mavjuda Akramova

ORSAM Başkanı
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Abant İzzet Baysal Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Gazi Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu Ekonomileri - Afyon Kocatepe Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Ahi Evran Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Galatasaray Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
ORSAM Danışmanı, Avrasya
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Atatürk Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Avrasya
ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
ORSAM Danışmanı, Afrika
ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
ORSAM Yönetici Editörü
ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu & Projeler
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu & Projeler
ORSAM Uzman Yardımcısı, Karadeniz
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu

ORSAM Su Araştırmaları Programı

Dr. Tuğba Evrim Maden
Dr. Seyfi Kılıç
Kamil Erdem Güler
Çağlayan Arslan

ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı
ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı

ORSAM DANIŞMA KURULU

Dr. İsmet Abdülmecid
Prof. Dr. Hayati Aktaş
Hasan Alsancak
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
Prof. Dr. Ahat Andican
Prof. Dr. Dorayd A. Noori
Prof. Dr. Tayyar Arı
Prof. Dr. Ali Arslan
Başar Ay
Prof. Dr. Mustafa Aydın
Doç. Dr. Ersel Aydın
Doç. Dr. Veysel Ayhan
Prof. Dr. Hüseyin Bağcı
İtir Bağdadı
Prof. Dr. İdris Bal
Yrd. Doç. Dr. Ersan Başar
Kemal Beyatlı
Barbaros Binicioğlu
Prof. Dr. Ali Birinci
Doç. Dr. Mustafa Budak
E. Hava Orgeneral Ergin Celasin
Volkan Çakır
Doç. Dr. Mitat Çelikpala
Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya
Dr. Didem Danış
Prof. Dr. Volkan Ediger
Prof. Dr. Cezmi Eraslan
Prof. Dr. Çağrı Erhan
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen
Dr. Amer Hasan Fayyadh
Av. Aslıhan Erbaş Açıklık
Cevat Gök
Mete Göknel
Osman Göknel

Irak Danıştay Eski Başkanı
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
BP & BTC Türkiye, Enerji Güvenliği Direktörü
ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Devlet Eski Bakanı, İstanbul Üniversitesi
Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Yardımcısı
Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü
Türkiye Tekstil Sanayi İşveren Sendikası Genel Sekreteri
Kadir Has Üniversitesi Rektörü
Bilkent Üniversitesi Rektör Yardımcısı & Fulbright Genel Sekreteri
ORSAM Ortadoğu Dan., Abant İzzet Baysal Üni., Uluslararası İlişkiler Böl.
ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
İzmir Ekonomi Üni. Öğretim Gör., Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Böl.
TBMM 24. Dönem Milletvekili
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Ulaştırma İşletme Müh. Bölüm Başkanı
Irak Türkmen Basın Konseyi Başkanı
Ortadoğu Danışmanı
Polis Akademisi
Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı
23. Hava Kuvvetleri Komutanı
ORSAM Danışmanı, Afrika
Kadir Has Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörü
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü
İzmir Ekonomi Üniversitesi, Ekonomi Bölümü
Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı
Ankara Üniversitesi ATAUM Müdürü, SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
ORSAM Ortadoğu Dan., Ahi Evran Üni., Uluslararası İlişkiler Böl. Başkanı
Bağdat Üniversitesi, Siyaset Bilimi Fakültesi Dekanı
ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
Irak El Fırat TV Türkiye Müdürü
BOTAŞ Eski Genel Müdürü
BTC ve NABUCCO Koordinatörü

Timur Göksel
 Prof. Dr. Muhamad Al Hamdani
 Habib Hümmüzlü
 Numan Hazar
 Doç. Dr. Pınar İpek
 Dr. Tuğrul İsmail
 Dr. İlyas Kamalov
 Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
 Doç. Dr. Şenol Kantarcı
 Selçuk Karacay
 Doç. Dr. Nilüfer Karacasulu
 Prof. Dr. M. Lütfullah Karaman
 Yrd. Doç. Dr. Şaban Kardaş
 Doç. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli
 Prof. Dr. Aleksandr Knyazev
 Prof. Dr. Erol Kurubaş
 Prof. Dr. Talip Küçükcan
 Arslan Kaya
 Dr. Hicran Kazancı
 İzzettin Kerküklü
 Doç. Dr. Mustafa Kibaroglu
 Prof. Dr. Mosa Aziz Al Mosawa
 Prof. Dr. Mahir Nakip
 Doç. Dr. Tarık Oğuzlu
 Prof. Dr. Çınar Özen
 Murat Özçelik
 Doç. Dr. Harun Öztürkler
 Dr. Bahadır Pehlivan Türk
 Prof. Dr. Victor Panin
 Doç. Dr. Firat Purtaş
 Prof. Dr. Suphi Saatçi
 Ersan Sankaya
 Dr. Bayram Sinkaya
 Doç. Dr. İbrahim Sirkeci
 Dr. Aleksandr Sotnichenko
 Zaher Sultan
 Dr. Irina Svistunova
 Doç. Dr. Mehmet Şahin
 Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin
 Mehmet Şüküroğlu
 Doç. Dr. Oktay Tanrısever
 Prof. Dr. Erol Taymaz
 Prof. Dr. Sabri Tekir
 Dr. Gönül Tol
 Doç. Dr. Özlem Tür
 M. Ragıp Vural
 Dr. Ermanno Visintainer
 Dr. Umut Uzer
 Prof. Dr. Vatanyar Yagya
 Dr. Süreyya Yiğit

ORTADOĞU ETÜTLERİ YAYIN KURULU

Meliha Benli Altunışık
 Bülent Aras
 Tayyar Arı
 İlker Aytürk
 Recep Boztemur
 Katerina Dalacoura
 F. Gregory Gause
 Fawaz Gerges
 Ahmet K. Han
 Raymond Hinnebusch
 Rosemary Hollis
 Bahgat Korany
 Peter Mandaville
 Emma Murphy

ORTADOĞU ANALİZ YAYIN KURULU

Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
 Hasan Kanbolat
 Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
 Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen

Beyrut Amerikan Üniversitesi Öğretim Üyesi
 Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı
 Emekli Büyükelçi
 Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ORSAM Avrasya Danışmanı
 Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Vodafone Genel Müdür Yardımcısı (Türkiye)
 Dokuz Eylül Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Fatih Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Çukurova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Rus-Slav Üniversitesi (Bişkek, Kırgızistan)
 Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Müdürü
 KPMG, Yeminli Mali Müşavir
 Irak Türkmen Cephesi Türkiye Temsilcisi
 Kerkük Vakfı Başkanı
 Okan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Bağdat Üniversitesi Rektörü
 Erciyes Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi
 Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Ankara Üniversitesi, SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Türkiye Cumhuriyeti Bağdat Büyükelçisi
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Afyon Kocatepe Üni. İktisat Bölümü
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Pyatigorsk Üniversitesi (Pyatigorsk, Rusya)
 Gazi Üni. Uluslararası İlişkiler Bölümü TÜRKSOY Genel Sekreter Yard.
 Kerkük Vakfı Genel Sekreteri
 Türkmeneli TV – (Kerkük, Irak)
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Atatürk Üniversitesi
 Regent's College (Londra, Birleşik Krallık)
 St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
 Lübnan Türk Cemiyeti Başkanı
 Rusya Strateji Araş. Merk Türkiye-Ortadoğu Araş. Masası Uzmanı
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Gazi Üni. Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Gazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Enerji Uzmanı
 ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ODTÜ, Kuzey Kıbrıs Kampüsü Rektör Yardımcısı (KKTC)
 İzmir Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı
 Middle East Institute Türkiye Çalışmaları Direktörü (ABD)
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü
 2023 Dergisi Yayın Koordinatörü
 Vox Populi Direktörü (Roma-İtalya)
 İstanbul Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri
 St. Petersburg Şehir Par. Milletvekili, St. Petersburg Üni. (Rusya Fed.)
 ORSAM Avrasya Danışmanı

Orta Doğu Teknik Üniversitesi
 Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
 Uludağ Üniversitesi
 Bilkent Üniversitesi
 Orta Doğu Teknik Üniversitesi
 Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 Vermont Üniversitesi (ABD)
 Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 Kadir Has Üniversitesi
 St. Andrews Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 City Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 George Mason Üniversitesi (ABD)
 Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)

ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
 ORSAM Başkanı
 Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ORSAM Dan., Ahi Evran Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Böl. Başkanı

Mithatpaşa Caddesi 46/6 Kızılay-ANKARA
Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48
www.orsam.org.tr, orsam@orsam.org.tr